

Poština plačana
v gotovini

Ponedeljek

Leto III.

Ljubljana, 22. aprila 1929.

Stev. 16

„Frankovci“ v objemu „makedonstvujuših“

Svečan sprejem „hrvatskega delegata“ dr. Pavelića v Sofiji – Protijugoslovenske demonstracije in politika zblizanja – Ogorčenje v Beogradu – Hrvati odklanjajo pomoč makedonstvujuših

Beograd, 21. aprila. Znani zagrebški odvetnik in frankovski politik dr. Ante Pavelić, ki je kmalu po 6. januarju odpotoval v inozemstvo ter se je v zadnjem času mudil na Dunaju, je te dni preko Madžarske in Rumunije odpotoval v Bolgarijo. Njegova pot bi bila ostala neopazena, če bi mu ne bili makedonstvujušči priredili že v Vidinu svečan sprejem. Tam ga je pozdravilo okrog tisoč pristašev makedonske revolucionarne organizacije, na katere je imel dr. Pavelić nagovor povdarjajoč, da prihaja v imenu vsega Hrvatsva, ki goji iskreno prijateljstvo do makedonskih Bolgarov in se hoče skupno z njimi boriti za svoje pravice. Tudi v Sofiji so mu priredili makedonstvujušči sijajen sprejem. Vsi listi posvečajo dr. Pavelićevemu bivanju v Sofiji obširne članke in naglašajo, da bo dr. Pavelić vse čas svojega bivanja na Bolgarskem gost makedonstvujuših.

Beograd, 21. aprila. Vest o nastopu dr. Pavelića je izzvala v vseh tukajšnjih krogih veliko ogorčenje. Vsi današnji listi se obširno bavijo s smotri njegovega potovanja v Sofijo in vidijo

v tem akcijo, ki je naperjena proti državi.

»Pravda« objavlja na uvodnem mestu članek pod naslovom »Skandal bolgarske vlade,« v katerem povdarja, da v času, ko zastavlja beograjska vlada največje napore za ureditev jugoslov.-bolgarskih odnosov, vlada Ljapčeva omogoča protijugoslovenske demonstracije v Sofiji ter prireja manifestacije jugoslovenskemu renegatu dr. Antu Paveliću. Demonstracije proti naši državi, oziroma manifestacije dr. Paveliću, ki jih servira vlada Ljapčeva, niso v skladu z običaji mednarodne korektnosti, še manj pa kažejo sosedno prijateljstvo ter morejo samo škodovati medsebojnemu zblizanju. Ker so se banditi v Bolgarski, pravi »Pravda«, onemogočili s svojimi skandali, ki so jih povzročali z bombami na jugu in ki so vznemirili vso Evropo, so našli sedaj renegata ter ga pripeljejo v Sofijo, kjer mu prirejajo celo manifestacije. Tako delo pa mora samo onemogočiti tesnejše sodelovanje med Beogradom in Sofijo.

Zagreb, 21. aprila. Današnje »Novosti« dostavljajo vesti o potovanju dr.

Pavelića komentar, v katerem naglašajo med drugim:

»Dr. Pavelić hodi po stopinjah Ivica Franka, ki se je združil z D'Annunziem proti svojemu lastnemu narodu. Dr. Pavelić je krenil na drugo stran in se je znašel v objemu makedonstvujuših, največjih sovražnikov naše države in našega naroda, ki so za časa svetovne vojne z orožjem podpirali osvajanje Balkana in podjarmljenje hrvaškega in srbskega naroda s strani Avstrije in Madžarske. Ta človek nima pravice govoriti v imenu Hrvatov in Hrvati ne potrebujejo nikake pomoči makedonstvujuših, da dobijo v svoji državi, ki nosi njihovo ime in ki sloni na njih samih, ono mesto, ki jim gre. Z makedonstvujušimi in sličnimi našimi sovražniki lahko sodelujejo samo ljudje take politične preteklosti, kakor jo imajo Ivica Frank in njegovi tovariši.«

Sofija, 21. aprila. Dr. Pavelić je danes odpotoval iz Sofije. Pred odhodom je izjavil bolgarskim novinarjem, da potuje v Angoro, kjer bo informiral turško vlado o razmerah v Jugoslaviji.

Hrvatski trgovci pozdravljajo kraljeve odločitve

Občni zbor Zveze trgovcev za Hrvatsko in Slavonijo — Politični razkroj je vplival tudi na gospodarsko življenje v državi

Zagreb, 21. aprila. Danes se je v Trgovskem domu vršil občni zbor Zveze trgovcev za Hrvatsko in Slavonijo.

Predsednik zveze Grünwald je v svojem otvoritvenem govoru povdarjal, koliko škode je v preteklem letu povzročila strankarska mržnja tudi gospodarskim krogom. Prišlo je celo tako daleč, da so konzumenti enega dela države bojkotirali proizvode drugega dela države. Mnogi trgovci so raje kupovali blago v inozemstvu, čeprav bi ga mogli dobiti za isto ceno doma v kakem drugem delu države. Medsebojni trgovski promet v državi sami je znatno pone-

hal, ker so se gospodarski krogi neprestano bali, da se vsak njihov korak kontrolira od političnih strank. Zato pozdravljajo trgovci odločitve kralja, ki hoče celokupno življenje naše države povesti po drugi poti.

Nato je predsednik Grünwald podal daljši ekspozé o gospodarskih in trgovskih razmerah v naši državi sploh. Na zborovanju so bili prečitani tudi došli pozdravi trgovskih organizacij iz Ljubljane. Po odobritvi raznih poročil se je izvršila volitev tretjine članov odbora, ki se vsako leto obnavlja.

Novi pomočnik ministra trgovine

Beograd, 21. aprila. Kralj je popisal ukaz, s katerim je imenovan za pomočnika ministra trgovine in industrije dr. Vladimir Pevec, bivši banski svetnik v Zagrebu, v zadnjem času pa direktor Jugoslovenske banke. Dr. Pevec je znan gospodarski strokovnjak.

Naš konzul v Odesi umrl

Beograd, 21. aprila. Umrli je naš dolgoletni generalni konzul v Odesi Hugon Supić.

Avdijsenca dunajskega poslanika

Beograd, 21. aprila. Danes je odpotoval na Dunaj naš tamošnji poslanik Milan Milojević, ki je bil sinoči sprejet od kralja v avdijsenici.

75letnica evangelijske cerkve v Beogradu

Beograd, 21. aprila. Danes je bila v tukajšnji evangelijski cerkvi svečana proslava 75letnice osnovanja evangelijske cerkve v Beogradu. Pri tej priliki je bil predstojnik evangelijske cerkve v Beogradu, dr. Ferdinand Gramberg, odlikovan z redom sv. Save III. stopnje.

Homatije v starokatoliški cerkvi

Zagreb, 21. aprila. Donoldne bi se imelo vršiti zborovanje članov hrvaške starokatoliške župnije in sicer v hotelu Royal. Zborovanje je policija prepovedala. Nato so hoteli imeti starokatoliški zaupen sestanek, vendar pa je tudi tega prepovedala policija. Zbrani člani starokatoliške cerkve so odšli za tem v prostore svoje cerkvene uprave, kjer so se posvetovali o stališču, ki ga naj zavzamejo do sabora starokatoliške cerkve, ki ga je sklical škof Kalodjera za 20. maj. Zaradi afera, ki je nastala med starokatoliški, je policija s tega sestanka pustila privedi dva starokatoliška svečenika na ravnanje, ker tu je nekl uradnik zaslišal o notranjem položaju v starokatoliški cerkvi, nakar sta bila izpuščena na svobodo.

Občni zbor Slovenskega prosvetnega društva v Zagrebu

Zagreb, 21. aprila. Danes se je v dvorani borze vršil drugi letni občni zbor Slovenskega prosvetnega društva.

Zborovanje je otvoril predsednik Ivan Okretić, sedanjí predsednik Stola sedmorice, nakar je tajnik Makso Pitamic poročal o poslovanju društva v pretekli poslovni dobi. Iz njegovega poročila je razvidno, da je društvo lani priredilo več proslav povodom jubilejev naših najznamenitših mož. Tako je društvo v Glasbenem zavodu priredilo dobro uspešno proslavo Otona Župančiča, za tem proslavo Ivana Cankarja itd. Sedaj pripravlja društvo proslavo 60-letnice slovenskega slikarja Riharda Jakopiča, ki bo 7. in 8. junija. Ob tej priliki bo v zagrebškem gledališču tudi predstava Cankarjevega »Pohujšanja v dolini šentflorjanski«, v umetniškem paviljonu pa bodo razstavljeni dela Riharda Jakopiča. Po blaginjskem in revizijskem poročilu je bil dosezanjem odboru izrečen absolutorij.

Pri volitvi novega odbora so bili izvoljeni: za predsednika predsednik Stola sedmorice Ivan Okretić, za podpredsednika profesor dr. Boris Zarnik, za prvega tajnika Makso Pitamic, za drugega tajnika dr. Robert Zalokar, za blaginjskega Anton Kofol, za odbornike gospa Eleonora Švriluga in Vera Senoa ter gg. dr. Arzelin, Viljem Bizjak, dr. Ivan Černe, prof. Josip Klemenc, Hinko Nušić, Mirko Vavpotić, kot namestniki pa dr. Janko Barle, Josip Černe, dr. Nikolaj Domeniko in Ivan Serlak. Za revizorja sta bila izvoljena Jožef Miklavčič in dr. Anton Primožič. V odbor se kooptirata tudi po en zastopnik akademškega društva »Danica« in društva »Triglava«.

„Nov železniški savski most pri Zagrebu“

Uredništvu novina »Ponedeljek« Ljubljana.

U broju 14 Vašeg cenienog lista od 8. IV 1929 na strani 1 odtisnato je napis »Nov železniški savski most pri Zagrebu.« u kome je predstavljeno da je gradjenje novog mosta preko Save kod Zagreba potrebno, jer su ponustili temelji tako da most u sredini popušta.

Kako gornji napis ne odkovara istini, ier se prema pribavljenom izveštaju Gradjevinškoz Odeljenja ove Direkcije utvrdilo, da su temelji mosta potpuno intaktni i da gradjenje novog mosta potrebno je iz razloga što konstrukcija ne dozvoljava uotrebu teških lokomotiva, koji se moraju staviti u saobraćaj iz ekonomskih razloga to se v smislu člana 9 Zakona o izmenama i dopunama Zakona o štampi od 6. I. 1929 dostavlja ova ispravka molbom da se ista oštampa u prvom narednom broju Vašeg lista.

Iz Generalne Direkcije Državnih Železnica 15. aprila 1929 godine G. D. Br. 30.601 — 1929

Po naredbi Generalnog Direktora za načelnika opšteg odeljenja Mh. Lontkijević.

Poljski glas o nemški spomenici

Nemška vlada mora desavuirati dr. Schachta v interesu evropskega mira

Varšava, 21. aprila. »Epoha«, organ zunanjega ministristva, objavlja članek, ki komentira izvajanje dr. Schachta, ki propagira potrebo izpremembe teritorialnega stanja v Evropi. List citira nemške demantije, po katerih dr. Schachtova spomenica ni prekorajila okvirja gospodarske razprave, ter izjavlja, da je poljsko javno mnenje pripravljeno sprejeti to spomenico kot osebno mnenje dr. Schachta v primeru, ako bo nemška vlada nedvoumno desavuirala dr. Schachta. Ako pa se to ne bo zgodilo se zaradi koraka dr. Schachta po vsem svetu

nastali nemir ne bo zmanjšal, temveč v izredni meri povečal.

Berlin, 21. aprila. Nemška strokovnjaka dr. Schacht in dr. Vögler sta poročala vladi o pomenu nemške spomenice. Strokovnjaka sta pri tem ugotovila, da spomenica ne vsebuje nobenih političnih, temveč samo gospodarske inicijative. O onem delu spomenice, kateremu pripisujejo politični značaj, se ni razpravljalo niti v pododboru niti v plenumu. Ministri so vzeli na znanje to poročilo ter so izjavili, da prepustijo strokovnjakoma neizpremenjeno nadaljnje postopanje.

Pater Hlinka — spokornik

Dunaj, 21. aprila. Pater Hlinka je danes v spremstvu generalnega tajnika slovaške ljudske stranke Mahačka in nekaterih novinarjev došel semkaj. Dopoldne je v eni dunajskih cerkva maševal. Opoldne so njemu na čast priredili dunajski katoliški slovaški krogi svečan obed. Hlinka je imel govor, v katerem se je zavezal za sodelovanje Čehov in Slovkov v Českoslovaški republiki. On je sicer, je dejal, avtonomist, vendar pa bi moral postati najhujši nasprotnik avtonomije, ako bi ta ogrožala to sodelovanje. Zvečer se je vršila svečana večerja, pri kateri je Hlinka večkrat govoril. Avstrijskim Slovkom je priporočal, naj ostanejo zvesti svojemu narodu in katoliški cerkvi. Povdarjal je, da je konsolidacija na Českoslovaškem zelo napredovala. Ob 11. zvečer se je zopet vrnil v Bratislavo.

Trockizem med francoskimi komunisti

Pariz, 21. aprila. Komunistični poslanec Gautier je bil izključen iz stranke, ker je vzdrževal politične odnose z voditeljem pristašev Trockega Svarilnom.

Smrt bivšega pruskega princa

Berlin, 21. aprila. Pruski princ Henrik je včeraj umrl. Princ Henrik je bil starejši brat bišega cesarja Viljema.

Volitve v graški občinski svet

Gradec, 21. aprila. Današnje volitve v občinski svet so potekle popolnoma mirno. Slabo vreme je onemogočilo intenzivno agitacijo, vendar pa je bila volilna udeležba zelo velika. Do sedaj znani delni rezultati dokazujejo, da volitve ne bodo prinesle nobenih izprememb. Natančni rezultati bodo znani šele jutri zjutraj.

Aretacije komunistov v Varšavi

Varšava, 21. aprila. Policija nadaljuje z aretacijami komunistov. V pretekli noči je bil izvedenih mnogo hišnih preiskav pri komunističnih voditeljih. Pri tej priliki je policija razkrila v stanovanju komunističnega voditelja Frankina tajno tiskarno, kjer so se izdelovali letaki za proslavo 1. maja. Postopanje policije je zelo strogo, ker razvijajo komunisti zelo živahno delovanje za proslavo 1. maja. V ta namen so prejeli baje tudi visoke denarne zneske iz Moskve.

Dvakrat poizkušen in preprečen samomor obupane žene

Mož se ne zmeni za delo in zaslužek družine. — Nesrečna žena se je skušala obsediti in vreči pod vlak. — Rešitev v zadnjih trenatkih.

Med redkimi dogodki današnje nedelje je v mestu vzbudil senzacijo primer dvakrat poizkušene in obakrat preprečene samomora obupane zakonske žene in matere H. S. Stara je 36 let in doma iz Kamnika ter mati 3 otrok. Nesrečen je njen zakon, ker se njen mož že dolgo ne zmeni za delo in zaslužek ter lahkomišelnost prepušča svojo družino bedi in propadanju. Obup je nesrečno mater in ženo pritisnil tako daleč, da se je danes podala v znani gozdovi pri mestnem vodovodu, namenjena, da konča svoje bedno življenje. Z vrvi okoli vratu se je ravno vzpenjala na drevo, ko jo je opazil neki

nasant, ki je takoj pohitel k njej in preprečil njeno obupno nakano.

Le navidezno potolažena je obupanka nato krenila po Tržaški cesti in se podala proti železniški progi. A delavec Josip Horvat s Ptuiške ceste, ki se mu je ženska videla sumljivo potrla, li je neoprestano sledil in jo opazoval. Pri železniškem prelozu se je žena vrgla na tir, no katerem je baš prihajala lokomotiva. Bilo pa je še dovolj časa da je Horvat lahko poklical na pomoč dva mladeniča, s katerima je pohitel na progo ter nesrečno žensko v zadnjem hipu potegnul s tira in jo tako rečil strašne smrti.

Zgraditev koče na Sv. Gori

Včeraj se je na Sv. Gori nad Litijo vršil občni zbor litijske podružnice SPD, ki je bil izredno številno obiskan. Vršil se je kar na prostem in se je sorenim v pravcato malo planinsko slavi. Prihletli so na Sv. Goro posebno številni člani SPD in običajni nedeljski izletniki iz Litije. Smartna Zagorja in Save, nadalje iz Ljubljane predsednik SPD dr. Tominež in odborniki Hrovatin iz Celja vs. dr. Tiller ter — ravnatelj Zupan, iz Maribora dr. Senior in Brunon Rotter, na še cela vrsta odličnih slovenskih in tudi vnetih hrvaških planinarjev.

Razpokoženje je bilo navzlic ne baš ugodnim vremenskim prilikam natuzodnoše Komisijonelo se je določil stavbni prostor za novo kočo na tej priljubljini posavski izletni točki ter je bil izvoljen gradbeni

Skrivnosten preko-oceanski polet

London, 21. aprila. Iz Malienheada na Irskem poročajo, da so podvzeli Američani nov prekooceanski polet. Včeraj dopoldne ob 9.23 je sporočil po radiu angleški ribiški parnik »Shackleton«, da je letelo nad parnikom v vzhodni smeri zjutraj ob 5 uri neznano letalo. Parnik je zavzemal, ko je oddal radio-vest, pozicijo 58.10 stopinj severne širine in 14.20 stopinj vzhodne dolžine.

V nadaljnjem poročilu na United Press je potrdil kapetan parnika svoje prvo poročilo in dostavil, da je opazoval letalo prav od blizu. Letalo ni oddalo signalov. Zadeva je tem bolj skrivnostna, ker ne vedo v Ameriki ničesar o tem letalu, ki leti sedaj nad Atlantskim oceanom.

Nemško-turški odnošaji

Berlin, 21. aprila. Tukajšnji zunanji ministar Teufik Ruždi beg je prispel včeraj s svojci soprogo in hčerko v Berlin. Ob tej priliki bo podpisana turško-nemška razsodiščna pogodba, ki je po diplomatih že dalj časa pripravljena.

Volitve v Grčiji

Atene, 21. aprila. Volitve potekajo mirno. Kategorična izjava Venizelosa, da bo demisijsiral, ako ne bo dobil večine v senatu, je dala volitvam poseben značaj.

Občni zbor Jadranske straže v Dalmaciji

Šibenik, 21. aprila. Danes se je vršil tukaj občni zbor Jadranske straže za severno in srednjo Dalmacijo, s katerega je bil poslan pozdravni brzojav kralju. Iz podanih poročil o poslovanju Jadranske Straže je razvidno, da ima v Dalmaciji 200 organizacij ter približno 60.000 članov. Na zborovanju je bilo sklenjeno, da priredi Jadranska straža povodno odkritja spomenika Grgorju Ninskemu velike pomorske manifestacije.

Samomor oficirja v Mostarju

Mostar, 21. aprila. V minuli noči je izvršil samomor v volašički artiljerijski poročnik Milan Starčev, rodom iz Novega Sada. Ustrelil se je z revolverjem v glavo. Pred par dnevi je postal zelo zamišljen, nihče na ni slutil, da misli na samomor. Poročnik je zapustil pismo naslovljeno na svojo mater, v katerem prosi oproščenja

odbor, ki mu načeluje g. Tomazin iz Litije in industrialec Gvidon Birolla iz Zagorja.

Smrt starega prevoznika

V Pilavi gorici je včeraj v čestiti starosti umrl posestnik in prevoznik g. Franc Dolenc. Z njim lega v zemljo k večnemu počitku eden izmed še redko živčih starih voznikov, ki je vozil vabo čez Gorlance na Hrvatsko na tudi v Primorje in družam B1 je znan po vsem Kranjskem. Povsod ob vseh likih cestah so ga poznali, vselej je bil dobrodošel in povsod ljubljani kot duhoviti šalivci in dobrodušen, pošten slovenski mož. Na Gorenjskem je bil posebno znan pod imenom »Karlovčan«. Mnogo je prevozil, z marsikaterim dovptom in šalo je razvedril znanje in tovariše, zdaj pa je onenil tudi on — stari furman, kakršnih je v Sloveniji vedno manj. Naj mu bo lahka potek po izkušeni polnem življenju. Žalostno pa naše iskreno sožalje!

